

მედიის როლი სამოქალაქო საზოგადოების განვითარებაში

დასაწყისი მე-5 გვ

განვითარებისა და ინტეგრაციის ცენტრს” და ტელეკომპანია “მე-9 ტალღას” აქვს ერთობლივი პროექტი, სატელევიზიო თოქ-შოუ, რომელიც ყოველ ოთხშაბათს გადის ეთერში. შემოიღო ვთქვა, რომ ამ ყველაფერს ვაკეთებთ ერთ-ერთი მიზანით და მალე შევასრულებთ დაიშავებთ კომპიუტერული ადაპტირებისაგან. თუმცა მაინც შეგვექმნა პრობლემები, სტუდიაში არ მოდიოდნენ ადამიანები. ისინი უარს ამბობდნენ დაეფიქსირებინათ საკუთარი აზრი, სამაგიეროდ მოცემულ თემებზე საუბრობდნენ კულისებში. ერთ-ერთი გადაცემის თემა იყო: მანდატურის შესვლა სკოლებში. მათი მიზნით დაითხოვეს ერთ-ერთი სკოლის დირექტორი, თუმცა ამ თემაზე პირდაპირი ეთერის საშუალებით განთავისუფლებულმა დირექტორმა ცი არ ისაუბრა. ამის ნათელი მაგალითია, ის, რომ ადამიანები არიან ინტერტელევიზიონარობდა გარაჟების დემონტაჟის პროცესი ფოტოში. თავად შევსთავაზე ჩემს მეზობლებს გამოეხატათ საზოგადოებრივი პოზიცია და დაგვეწყო გარკვეული სახის კამპანია, მაგრამ არავინ ხმა არ ამოიღო. ადამიანებს ეშინოდათ, რომ მათ გააქტიურებდა მოყვება პრობლემები მათ სამსახურში, მათი შევილების სამსახურებში და ასე შემდეგ.

ნინო ხურცია: მინდა პრესის

ლბაში მივავენი ჟურნალისტურ გამოძიებას, რომელიც იყო პროფესიონალურ დონეზე შესრულებული, რეგიონის ჟურნალისტის მიერ. ეს ძალიან სასიამოვნო იყო ჩემთვის, ამ შემთხვევაში, ჩემი, როგორც მკითხველის ინტერესი საკვებით იყო დაკმაყოფილებული. მანანა სანაია (ფილოსოფოსი): რესპუბლიკურ მედიაში ძალიან საგაყვარლო მდგომარეობაა. როდესაც ვსაუბრობთ სამოქალაქო საზოგადოებაზე, ეს ნიშნავს რომ ადამიანებს უნდა ჰქონდეთ სამოქალაქო ღირსება. ადამიანებს მოქალაქეობრივ ღირსებას გააძლიერებთ უკლავენ. ამის მიზეზია მძიმე სოციალური ფონი, ბრძოლა არსებობისათვის. ძნელია შვირ-შვირვალ საზოგადოებას ღირსებაზე ვესაუბროთ, თუმცა მაინც უნდა ვესაუბროთ. ვფიქრობ, რომ სოციალური ფონის დაწვევა ხდება განზრახ, იმ მიზეზის გამო, რომ საზოგადოება უფრო მართვადი იყოს. რაც შეეხება არჩევნებს, მინდა ვითხრა, რომ ბოლო არჩევნების დროს ხმის დაძვივრებულ კომისიაში ვიყავი და ყველა ხმა ჩემი დათვლილია. ნამდვილად მიიღო მმართველმა პარტიამ ხმების უდიდესი ნაწილი. მაშინ, როდესაც მმართველი პარტიის წარმომადგენელი მიიღებს ადგილს ხმას და მისი არც სახელი და არც გვარი არ იცის საზოგადოებამ, ეს სასაცილოა. მიუხედავად ამის, როდესაც ოპოზიციური პარტიის წარმომადგენელი, ქალაქში გამოჩე-

ადამიანთა დიდ ნაწილს მატერიალური მდგომარეობა კარნახობს როგორ მოიქცეს. უნდა გატარდეს ისეთი ტიპის ღონისძიებები, რომ ადამიანმა თავი დაცულად იგრძნოს. თუ გასულ წლებს შევედრებით დავინახავთ რომ, სიტყვის თავისუფლების ხარისხი, მედიის დამოუკიდებლობის ხარისხი ესეა ცილებით დაბალია. ყველაფერი გახდა ცენტრალიზებული. როდესაც გართმევენ უფლებებს რთულია საუბარი. ირაკლი აბსანძე: ჩვენი სახელმწიფო პოლიტიკა ითვალისწინებს მოდერნიზაციისაკენ სწრაფვას. ამბობენ, რომ მოდერნიზაციის პროცესს ბევრი რამ შეეწირება. მანანა სანაია: ჩვენს შემთხვევაში ეწიერება პიროვნების ინტერესები. დემოკრატიის ხარისხი პიროვნების უფლებების გაზრდას ითვალისწინებს და როდესაც პიროვნების უფლებები გათვალისწინებულია იქ ღირსებაც მეტია. ირაკლი აბსანძე: თუ საზოგადოებას არ აუხსნი საითკენ მიდის, მაშინ ის არ გამოეყვება და პროცესი გაჩერდება, ამიტომ ადამიანებს უნდა აუხსნათ საითკენ მიდის ქვეყანაში პროცესები. მანანა სანაია: თუნდაც ის, რომ ტელევიზიით გამოდის საქართველოს პეზიდენტი, არის ცხრა აპრილი და ესაუბრება ახალგაზრდობას. შეიძლება ამ დროს საუბარი სხვადასხვა პოლიტიკური პარტიების ლიდერებზე? შეიძლება ისაუბროს რა თქვა ირაკლი ლასანიამ ლონდონში? ნინო ხურცია: დემოკრატია არ არის ან არ არის. დემოკრატია არ შეიძლება მართვადი იყოს. თუ მართვადი ის უკვე არ არის დემოკრატია. ჩვენ უნდა გადავწყვიტოთ ან მივდივართ დემოკრატიისაკენ, ან არა. ჩვენ სულ გვიან ტერმინებს რას იტყვის სხვა, თუნდაც არჩევნებზე, გვიანტერმინებს რას იტყვის უცხოელი დამკვირვებელი, რომლის აზრი პირადად საერთოდ არ მაინტერესებს. ირაკლი აბსანძე: ვეთანხმები, კარგია როდესაც ვიცით რა გვეჭირს. ყველაფერი რაც გვემართება, კარგიც და ცუდიც გვემართება ჩვენი ღირსების თუ უღირსების გამო. გვეყვას ხელისუფლება რომელსაც ვიმსახურებთ და ვთვლი, რომ უკეთესი ხელისუფლება ვიდრე ვიმსახურებთ. სოციალური პირობები ვაკეცს დამსახურებაზე მეტი. მანანა სანაია: ფოტოში მოსახლეობამდე არ მიდის პრესა. მოსახლეობა არ ყიდულობს გაზეთს. ძალიან მარტივი იქნება რომ დაატარონ მოსახლეობაში პრესა და იყიდოს ადამიანები, მაშინ ინფორმაციული ვაკუუმი აღარ იქნება. ნინო თუნთია: გაზეთ “თავისუფალი სიტყვა“-ს პროექტის ფაგლებში უფასოდ ვარიგებდით გაზეთებს მოსახლეობაში. მინდა დაგარწმუნოთ, წაკითხვაც კი ეზარებოდათ და ხშირად გვეუბნებოდნენ, მომეყვლა მათთვის გაზეთის შინაარსი. ასევე გვეუბნებოდნენ, რომ მივგვეცა მათთვის ბლომად გაზეთი, რათა შიგ გაეხევათ სხვადასხვა საგნები. ყოველივე ამის შემდეგ სურვილიც არ გვექონდა დაგვერიგებინა მათთვის გაზეთები. თავდაპირველად მეც არ მქონდა გამოცდილება სტატიების წერისა, თუმცა მე დღეს ვწერ ჟურნალისტურ გამოძიებებს. მე მაქვს პრეტენზია გავიზარდო, როგორც ჟურნალისტი და ირაკლი აბსანძე: მხოლოდ იმას რაც ვიცოდით. თუ მე ვარ ექიმი უნდა ვიყო კარგი ექიმი, თუ ვარ პედაგოგი უნდა ვიყო კარგი პედაგოგი. უნდა ვიცოდეთ რისი უფლება გვაქვს და რა მოვკეთებთ. სწორედ ამის შემდეგ იქნება შესაძლებელი სამოქალაქო სა-

ზოგადოება ჩავთვალოთ აქტიურად. თამუნა შონია (მერიის მასმედიასთან და საზოგადოებასთან ურთიერთობის განყოფილების უფროსი): ძალიან ბევრი ვისაუბრეთ საზოგადოების და მედიის დამოკიდებულებაზე. მაინტერესებს რატომ აქვს დაკარგული წილი საზოგადოების წარმომადგენლებს მედიის მიმართ? დაგაბრალოთ ეს ჟურნალისტების არაპროფესიონალიზმს, მედია საშუალებების უინტერესობას თუ არის კიდევ სხვა მიზეზი? ნინო თუნთია: გარდა იმისა, რომ მე წარმოვადგენ მედია საშუალებას, ასევე ვაკეცს არასამთავრობო ორგანიზაციას ჩვენ მუდმივად ვმუშაობთ ადამიანის უფლებების დაცვაზე, თუმცა მაინც ვგრძობ ჩვენს მიმართ უარყოფით დამოკიდებულებას. მიუხედავად ყველაფერისა ადამიანები თვლიან, რომ რადგან გვექვია ჟურნალისტები. ჩვენ ვართ არასამთავრობო, არასანდოები და ვართ ხელისუფლების კურსის გამტარებლები. თამუნა შონია: ის რაც ფოტოში ხდება არ ხდებოდა ზუგდიდში, სადაც მე ვმუშაობდი ჟურნალისტიად. აქ ადამიანებს წილია დაკარგული აქვთ მედიის მიმართ. არ არის მოთხოვნა გაზეთებზე. 8 წელიწადი ვმუშაობდი ბუკველურ მედიამ და მინდა ვითხრა, რომ საზოგადოება ძალიან აქტიური იყო. როდესაც გაზეთებს ვარიგებდით ცოცხალი როგები გვედგა. ასევე საზოგადოება გვიკეთავდა მასალებს და იყო მუდმივი კონტაქტი ჩვენსა და საზოგადოების წევრებს შორის. ირაკლი აბსანძე: (რეგიონული გაზეთი „მთავარი თემა სამეგრელოში“ დირექტორი): ვერ დავეთანხმები, თამუნა. ის რაც შენ თქვი ძალიან უცნაურია. პრობლემა მედიასა და საზოგადოებას შორის მუდმივად არსებობს. ზუგდიდელი კოლეგებისაგან გამოვიდა, რომ აქვთ იგივე სახის პრობლემები მოსახლეობასთან რაც არის ფოტოში. ჩემი აზრით საზოგადოება ზოგადდ ძალიან პასიურია. ამის ნათელი მაგალითი რამდენიმე გვექონია. ორივედ თვის წინ, ზამთრის სუსხიან ამინდში ზობის ერთ-ერთ მაღალმთიან სოფელში ჩვენი გაზეთის ზობის ბიუროს ჟურნალისტთან ერთად, სოფელში არსებული პრობლემის დასაშუქებლად რამდენიმე კილომეტრის ფენით გავლის შემდეგ ავედი. საქმე იმაში გახლდათ, რომ სოფლის მოსახლეობა თევზების განმავლობაში ხიდის უქონლობის გამო ცენტრისგან მოწყვეტილი იყო და ხობში ჩამოსასვლელად მათ რამდენიმე კილომეტრის გავლა უხდებოდათ. თქვენ წარმოიდგინეთ სოფელში ასულს ერთი ადამიანიც ვერ ვიპოვეთ ვინც ამ პრობლემაზე დაგველაპარაკებოდა. ქრისტინე ქაჯაია(მოდერატორი): დისკუსიის მსვლელობის დროს გამოიკვეთა, რომ ქართულ მედია სივრცეში არსებობს პროფესიონალიზმის პრობლემა. ასევე იყო მსჯელობა, საზოგადოების პასიური წევრების შესახებ. საინტერესოა, რა მეთოდებით შეიძლება, რომ გვაქტიუროთ სამოქალაქო საზოგადოება და მედია გახდეს უფრო ხარისხიანი. თამუნა შონია: ვფიქრობ, რომ ძირითადი პრობლემა თვითშეფასების არარსებობაა. ადამიანები ვერ ხედავენ, რომ პროფესიულ ზრდას საჭიროებენ და რომ ეს აუცილებელია, სამოქალაქო საზოგადოების გააქტიურებისათვის. ირაკლი აბსანძე: პროფესიონალიზმის პრობლემა სწორედ განათლების სისტემაზეა მიბმული. ჩვენ, ჯერ კიდევ ვართ საბჭოთა პერიოდის განათლების სისტემაზე ორიენტირებული.

საქართველოში არსებულ უმაღლეს სასწავლებლებში, არ ხდება ჟურნალისტიკის შესწავლა ძირითადად. ჟურნალისტიკა წარმოუდგენიათ საფეხურებად, რომელიც მერე ვითარდება სხვადასხვა თანამდებობისაკენ. როდესაც ხარ ჟურნალისტი უნდა იყო სრულყოფილი ადამიანი. ქართული ჟურნალისტიკა დაიწყო იბერეზიდიან. თაობათა მნიშვნელობანი ცვლა არ ხდება ქართულ მედია სივრცეში.

მანანა სანაია: ენა რომელზეც ქართული ჟურნალისტიკა საუბრობენ, ეს ქართული არ არის. როდესაც ვუკმენ რადიო “თავისუფლების: გამოშვებებს, გაცემული ვარ, ქართული თითქმის სულ დავიწყებული აქვთ. რამდენიმე ჟურნალისტიკა რომელიც გამართული ქართულით საუბრობს.

ირაკლი აბსანძე: ენა ცოცხალი ორგანიზმია, იგი ვითარდება და ამიტომ მუდმივად ერთ ტემპზე ვერ ვისაუბრებთ. ყველა ინსტიტუციურ ენას აქვს საერთაშორისო სიტყვები და ეს სიტყვები შევიდა საერთაშორისო ლექსიკონში.

ქრისტინე ქაჯაია (მოდერატორი): შევამბისათვის, საინტერესოა რა არის გამოსავალი დღეს არსებული სიტუაციიდან. რა უნდა გააკეთოს, მედიამ იმისათვის, რომ სწორი გავლენა მოახდინოს სამოქალაქო საზოგადოებაზე?

ირაკლი აბსანძე: გამოსავალი არის გაერთიანება პრობლემების გარშემო, მათ აღმოსაფრხველად ჩვენ თითონ უნდა ვითათბიროთ და შემდეგ უნდა განვიხილოთ ადვოკატირების პროცესი. ყოველთვის არის შესაძლებელი ორგანიზაციებმა ერთმანეთი გადაკვეთონ. ის, რომ მერიის საინფორმაციო სამსახურის წარმომადგენელი ესწრება შეხვედრას, მაძლევს საშუალებას ვიფიქრო, რომ ჩვენ ხვალ ერთობლივ მუშაობას შევძლებთ, სხვადასხვა პრობლემატურ საკითხებზე.

თამუნა შონია: შევამბისათვის ვიტყვი, რომ მედია უნდა თამაშობდეს მოდერატორის როლს, საზოგადოებასა და სხვადასხვა სტრუქტურებს შორის. რაც შეეხება რა არის გამოსავალი, ვიტყვი, რომ გამოსავალია დაფიქრდეთ, რა არის საჭირო რათა მედიასა და საზოგადოებას შორის გამოინახოს საერთო ენა. ასევე მნიშვნელოვანია, ჟურნალისტები დაფიქრდნენ თავიანთ პროფესიონალიზმზე და გააძლიერებთ არ ტექნიკური ერთი ადგილი. ირაკლის ვუპასუხებ, რომ ჩვენი სამსახურის მიზანია საზოგადოების მივარწოლოთ ინფორმაცია იმ პროექტებზე რაც ქალაქში ხორციელდება.

სწორედ ამიტომ ჩვენ არ ვართ დიალოგის წინააღმდეგი.

ქრისტინე ქაჯაია (მოდერატორი): მაძლვობას მოვასხენებთ, საინტერესო დისკუსიისათვის. ვფიქრობ დღევანდელი შეხვედრა მნიშვნელოვან გავლენას იქონიებს თითოეულ ჩვენგანზე და დავგაფიქრებს ჩვენს როლზე, საზოგადოებაში. დიდი მადლობა ყველას მობრძანებისათვის. მობავალ შეხვედრამდე.

სიყვითლეს შევეხო, საზღვარგარეთ ყველა ტაბლოიდი ღიად აცხადებს, რომ არის ყვითელი პრესა. ისინი არ მალავენ თავიანთ არჩეულ კურსს, ჩვენთან კი ვერ გაიგებ, ჟურნალი რა ტიპისაა. ირაკლი აბსანძე: მსგავსი მაგალითები არსებობს საქართველოშიც, მაგალითად გაზეთ “PRIME TIME” ყველა ჟურნალისტი საქართველოს ჟურნალისტიკის ეთიკის ქარტიის ხელმოწერია. თუმცა ეს გაზეთი არის ყვითელი გაზეთი.

ნილი ადამიანი, მიიღებს გაცილებით ნაკლები ხმების რაოდენობას. მოქალაქე რომელიც შიმის გამო აძლევს ხმას, მას ღირსება არ აქვს. ამას ჰქვია საზოგადოება რომელსაც ღირსება არ აქვს. ირაკლი აბსანძე: ქალბატონო მანანა, იქნებ გვითხრა, როგორ უნდა მოვეუაროთ ასეთ საზოგადოებას? მანანა სანაია: ეს ადამიანს უნდა უნდოდეს. ღირსება ან აქვს ადამიანს ან არა. ღირსების შექმნა შეუძლებელია. მატერიალური მდგომარეობა არ უნდა განსაზღვრავდეს ადამიანის ღირსებას და მოქალაქეობრივ პოზიციას.

ნინო ხურცია: საკვებით ვეთანხმები ირაკლის, “PRIME TIME” ერთადერთი გაზეთია საქართველოში, რომელიც ამბობს, რომ ყვითელია. ჩვენ უნდა შევქმნათ ისეთი სივრცე, რომ თუ არ ამბობენ, მოვთხოვთ გვითხრან, სიმართლე. პირადად ძალიან დიდი მოთხოვნა მაქვს იბეჭდებოდეს ანალიტიკური წერილები. ძალიან გამიზარდა, როდესაც ადგილობრივ მედიასაშუა-

<p>პროექტის კოორდინატორი</p> <p>ქრისტინე ქაჯაია</p>	<p>პროექტის მხარდაჭერისათვის მაძლვობას</p> <p>ვუხდით ჰაინრიხ ბიოლის ფონდის სამხრეთ კავკასიის ბიუროს</p>
---	---